

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Заросило В. О. <i>Революція Гідності – різні підходи щодо юридичної оцінки</i>	12
Сурмін Ю. П. <i>Особливості українських реформ: витоки сучасності.....</i>	15
Головатий М. Ф. <i>Проблеми українського державотворення: помітки на полях з гіркотою у серці.....</i>	21
Перегуда Є. В. <i>Вплив постреволуційних процесів на розвиток правової держави.....</i>	25
Литвиненко В. І. <i>Окремі напрями підвищення ефективності запобігання і протидії корупції.....</i>	28
Дахно І. І. <i>Майбутнє цивільного права України</i>	30
Піляєв І. С. <i>Проблема ціннісно-цивілізаційної стиковки Сходу і Заходу в контексті збройного конфлікту на Донбасі.....</i>	32
Гула Р. В. <i>Комплекс наукових підходів щодо становлення інформаційного суспільства в посттоталітарних державах.....</i>	35
Романова Л. В. <i>Взаємовідносини як важлива складова маркетингових компетенцій промислових підприємств</i>	38
Юлдашев А. Х., Сташевский А. Н. <i>О концепции гражданско-правового обеспечения антикоррупционной и экономической реформ</i>	40
Захожай В. Б., Казак О. О. <i>Щодо проблем управління інвестиційною діяльністю підприємства.....</i>	42
Романенко Є. О. <i>Електронне судочинство</i>	46
Васильєва І. В., Головата О. М. <i>До питання про формування державної політики в галузі охорони здоров'я в сучасній Україні: правовий аспект</i>	49
Тетерук А. А. <i>Створення та організація діяльності добровольчого військового підрозділу “Миротворець”</i>	52
Мовчан А. В. <i>Захист комерційної таємниці суб'єктами господарювання в умовах економічної конкуренції.....</i>	55
Баєва О. В., Лясота Б. Р. <i>Впровадження системи державного регулювання якості надання медичної допомоги при формуванні правової держави</i>	58

МАЙБУТНЄ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Видатними досягненнями світової юриспруденції вважаються Кодекс Наполеона і Німецький цивільний кодекс. Вони описані, зокрема, в книзі [1].

Кодекс Наполеона запозичив з “Інститутів” стародавньоримського юриста Гая прийом “особи-речі-дії”. Кодекс ухвалено 1804 року. Впродовж 92 років був маяком світової юриспруденції. Його положення запозичили кілька десятків держав світу. Поміж них, зокрема, був і мусульманський Єгипет.

Пальму першості в Кодексу Наполеона відібрав Німецький цивільний кодекс. Його ухвалено 1896 року і набрав він чинності 1 січня 1900 року. Німці додумалися створити юридичний винахід. Побудували його за пандектною системою (пандекти у грецькій мові означають дайджести (дігести), — тобто стислі формулювання положень права) і розділили Кодекс на дві частини: “Загальну” і “Спеціальну”. У “Загальній частині” містяться загальні цивільно-правові пандекти, а у “Спеціальній” — пандекти з кількох галузей права. Завдяки “Загальній” частині Кодекс став компактним. Оскільки “Загальної” частини не було в Баварському цивільному кодексі, то він охопив аж 17 тисяч статей. Завдяки “Загальній” частині Німецький цивільний кодекс встояв в історичних вихорах ХХ століття. Цей Кодекс досі вважався неперевершеним.

Автор цих рядків два десятки років думав над тим, щоб відібрати першість у німців як законодавця мод на цивільні кодекси в континентальній системі права. Тривалий час думки крутилися навколо включення в Кодекс якихось структурних частин, не помічених свого часу німцями. Згодом спало на думку взагалі забрати з Цивільного кодексу “Спеціальну” (іншими словами — “Особливу”) частину та надати Цивільному кодексу статусу своєрідної “конституції цивільного права”. Себто побудувати Цивільний кодекс виключно із загальних цивільно-правових пандект за принципом “особи-речі (послуги)-дії”. Не потрібно перевантажувати Цивільний кодекс” якимись партикулярними (підгалузевими чи інституційними) цивільно-правовими положеннями. Цивільний кодекс має бути красивим як палац і не потрібно до нього прибудовувати флігелі. Цивільний кодекс має бути своєрідним Сонцем, навколо якого обертаються планети (підгалузеві кодекси, спеціальні закони, підзаконні акти).

Якби в Україні було створено запропонований Цивільний кодекс, то Україна перехопила б у німців роль “законодавця мод” щодо побудови цивільних кодексів. Автор цих рядків здогадується, що хтось колись перевершить і його пропозицію, але як це станеться — уявити не може. Автор, власне, і не зобов’язаний думати як комусь перевершити його, Достатньо того, що він здогадався як перевершити німців.

Найбільшою нісенітницею в нині чинному Цивільному кодексі України від 16.01.2003 року є включення до нього книги четвертої “Інтелектуальна власність”. Автор цих рядків інтелектуальною власністю опікується з 1977 року, тому добре знає, що це таке. В цивільних кодексах європейських країн відсутні розділи про інтелектуальну власність. Нинішня книга четверта в чинному ЦК України практично повністю побудована з публічно-правових, а не з цивільно-правових норм [2].

Вперше розділи про те, що нині називають “інтелектуальною власністю”, було включено в “Основи цивільного законодавства Союзу РСР і союзних республік” від 8 грудня 1961 року. З того часу інтелектуальна власність за інерцією включається в цивільні кодекси на теренах колишнього СРСР.

Відомо, що соціалістична юриспруденція не вирізняла приватне право. Все право вона вважала публічним. Оскільки за радянських часів до 1991 року в СРСР не було окремого закону про інтелектуальну власність, то й, мабуть, було вирішено згадати про неї на рівні закону в зазначених “Основах цивільного законодавства” [3].

У процесі наведення порядку в цивільному праві України слід відмовитися від дуалізму приватного права, — тобто слід відмовитися від Господарського кодексу України. Достатньо буде керуватися модернізованим Цивільним кодексом України та спеціальними законами і підзаконними актами. Господарський процесуальний кодекс можна й залишити, керуючись практичними міркуваннями.

Забравши з Цивільного кодексу від 16.03.2003 року книгу “Спадкове право”, слід її приєднати до Сімейного кодексу, який має складатися з двох частин (розділів, книг):

- шлюбне право;
- спадкове право.

Взаємопов’язаність таких відносин сумнівів не викликає.

Практика настирливо змусить подумати і над тим як, коли і в яких межах у сфері цивільного права використовувати судовий прецедент (принаймні на рівні Верховного Суду України) для регулювання цивільно-правових відносин (себто надати Верховному Суду функції, принаймні обмеженого, законодавця.

Джерела

1. Дахно І. І. Розділ 6 “Кодекс Наполеона” і розділ 7 “Римсько-германське право”. — в книзі: Історія держави і права: Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 658 с.
2. Дахно І. І. Додаток 55 “Цивільно-правове мереживо в Україні й довкола неї наприкінці XX — початку XXI століть” — в книзі: Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М., Козакевич І. О. “Історія держави і права”: Навч. посіб. Книга 2 / За ред. д. е. н., проф. І. І. Дахна. — К.: Центр учбової літератури, 2015. — 384 с.